

Nieuwsbrief

Milieustrafrecht

De handhaving en opsporing van milieudelicten is in Nederland de laatste decennia enorm toegenomen. Het milieustrafrecht is vanaf de jaren zestig geleidelijk aan en nogal fragmentarisch ontstaan en dit heeft er toe geleid dat heden ten dage het toepasselijke recht in vele wetten, besluiten en andere regelingen te vinden is zodat deze wetgeving voor velen weinig inzichtelijk is. Een van de belangrijkste wetten is de Wet Milieubeheer (WM) maar verder zijn er tientallen wetten die zaken regelen zo divers als geluidhinder, stankoverlast, asbest en afvalstoffen, vervoer van gevaarlijke stoffen, storten en lozen van milieugevaarlijke stoffen, bodem- en waterverontreiniging, bestrijdingsmiddelen en dergelijke meer.

De handhaving en opsporing van milieudelicten verloopt langs twee wegen : de bestuursrechtelijke handhaving en de strafrechtelijke. In richtlijnen van het Openbaar Ministerie staat het beleid omschreven wanneer er een bestuurlijke boete wordt opgelegd, wanneer een transactie wordt aangeboden of wanneer men overgaat tot een strafvervolgning en men een dagvaarding uitstuurt. De strafbaarstelling van vele milieudelicten vindt plaats via de Wet op de Economische Delicten (WED) omdat de wetgever milieuovertredingen voornamelijk op een economisch motief stoelt. In de eerste artikelen van de WED staan al de milieuwetten genoemd die een strafbaar feit kunnen opleveren. Indien de overtredingen opzettelijk zijn begaan zijn dit misdrijven. Anders zijn het overtredingen, dat wil zeggen, door schuld ontstaan, zoals door nalatigheid, onachtzaamheid of onvoorzichtig gedrag of door schending van een specifieke zorgplicht.

Dit onderscheid is van belang voor de hoogte van de op te leggen straf (die kan bestaan uit hechtenis en/of een geldboete) als voor de verjaringstermijn van het delict.

In milieustrafzaken worden vaak rechtspersonen gedagvaard. In geval van mogelijk strafbaar handelen door een rechtspersoon is die rechtspersoon strafbaar indien de gedraging van bijvoorbeeld de werknemer krachtens het criterium van de redelijke toerekening aan de rechtspersoon kan worden toegerekend. Belangrijk is dan onder andere de vraag of de handelingen van de werknemer zich in de sfeer van de activiteiten van de rechtspersoon afspeelden.

In milieustrafzaken worden ook vaak directieleden of hogere leidinggevende van de rechtspersoon gedagvaard. Van belang is dan de vraag of deze personen feitelijk leiding hebben gegeven aan verboden gedragingen en of er sprake was van feitelijke zeggenschap.

Indien er een strafrechtelijk onderzoek wordt gestart op grond van verdenking van een strafbaar feit heeft de verdachte een wettelijk recht om te zwijgen. Het feit dat men zichzelf niet hoeft te belasten betekent echter niet dat de verdachte altijd zijn medewerking aan het onderzoek kan weigeren. In een aantal gevallen is hij verplicht tot medewerking, zoals door het geven van inzicht in zijn administratie. Het milieustrafrecht kenmerkt zich, naast de wirwar aan regelgeving, echter aan de andere kant door een grote mate aan feitelijke aard. Of bijvoorbeeld een milieuvergunning is overtreden (of de daaraan gekoppelde vergunningsvoorschriften) is volgens de Hoge Raad van feitelijke aard : zowel de uitleg van de bepalingen uit de voorschriften als de daaronder vallende begane gedragingen.

Manuel Bloch